

Планы семінарскіх заняткаў па дысцыпліне
“Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі”
для студэнтаў 1 курса спец. “Гісторыя”
1 семестр 2023/2024 навуч. года

Выкладчыкі: дац. В.А.Міхедзька
ас. В.У.Друзянок

Тэма 1 Уводзіны

1. Прадмет і задачы крыніцазнаўства гісторыі Беларусі
2. Тыпы і віды крыніц па гісторыі Беларусі.
3. Метады крыніцазнаўчага даследвання.
4. Асноўныя публікацыі крыніц па гісторыі Беларусі.

Крыніцы і літаратура:

История и теория источниковедения. Учебное Пособие / С.Н.Ходин, В.П.Грицкевич, С.Б.Каун. – Минск: БГУ, 2008. – 254 с.

Источниковедение: Теория. История. Метод. Источники Российской истории: Учебное пособие. / И.Н. Данилевский, В.В.Кабанов, О.М.Медушевская, М.Ф.Румянцева – М.: РГГУ, 1998. – 702 с.

Пронштейн, А.П. Методика исторического источниковедения / А.П.Пронштейн. – Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовского ун-та, 1976. – 447 с.

Ходзін, С.М. Крыніцы гісторыі Беларусі (гісторыка-генетычнае і кампаратыўнае вывучэнне): Вучебн. дапам./ С.М. Ходзін. –Мінск: БДУ.1999. – 193 с.

Ходзін, С.М. Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі: дапаможнік / С.М.Ходзін. – Мінск: БДУ, 2012. – 255 с.

Тэма 2 Летапісанне XII -XVI ст. як крыніца па гісторыі Беларусі

1. Агульная характарыстыка летапісаў як гістарычнай крыніцы.
2. Этапы летапісання на Беларусі.
3. Першы беларуска-літоўскі звод: гісторыя стварэння, крыніцы і склад.
4. Другі беларуска-літоўскі звод («Хроніка Вялікага княства Літоўскага»), яго рэдакцыі.
5. Трэці беларуска-літоўскі звод («Хроніка Быхаўца»).

Крыніцы і літаратура:

Полное собрание русских летописей. – Т. 32: Хроники: Литовская и Жмойтская, и Быховца. Летописи: Баркулабовская, Аверки и Панцырного. – М.: Наука, 1975. – 234 с.

Полное собрание русских летописей. – Т. 35. Летописи белорусско-литовские. – М.: Наука, 1980. – 307 с.

Семянчук, А.А. Беларуская-літоўскія летапісы і польскія хронікі: Вучэбны дапам. – Гродна: ГрДУ, 2000. – 163 с.

Улащик, Н.Н. Введение в изучение белорусско-литовского летописания / Н.Н. Улащик. – М.: Наука, 1985. – 262 с.

Ходзін, С.М. Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі: дапаможнік / С.М.Ходзін. – Мінск: БДУ, 2012. – 255 с.

Ходзін, С.М. Крыніцы гісторыі Беларусі (гісторыка-генетычнае і кампаратыўнае вывучэнне): Вучебн. дапам./ С.М. Ходзін. –Мінск: БДУ.1999. – 193 с.

Чамярыцкі, В.А. Беларускія летапісы як помнікі літаратуры / В.А. Чамярыцкі. – Мінск: Навука і тэхніка, 1969. – 191 с.

Тэма 3 Беларускае летапісанне XVII – XVIII ст.

1. Асаблівасці летапісання XVII – XVIIIст. на Беларусі.

2. Баркалабаўскі летапіс.

3. Магілёўская хроніка Т. Сурты і Трубніцкіх

4. Віцебскі летапіс М.Панцырнага і Аверкі.

Крыніцы і літаратура:

Полное собрание русских летописей. – Т. 32: Хроники: Литовская и Жмойтская, и Быховца. Летописи: Баркулабовская, Аверки и Панцырного. – М.: Наука, 1975. – 234 с.

Полное собрание русских летописей. – Т. 35. Летописи белорусско-литовские. – М.: Наука, 1980. – 307 с.

Ходзін, С.М. Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі: дапаможнік / С.М.Ходзін. – Мінск: БДУ, 2012. – 255 с.

Ходзін, С.М. Крыніцы гісторыі Беларусі (гісторыка-генетычнае і кампаратыўнае вывучэнне): Вучебн. дапам./ С.М. Ходзін. –Мінск: БДУ.1999. – 193 с.

Чамярыцкі, В.А. Беларускія летапісы як помнікі літаратуры / В.А. Чамярыцкі. – Мінск: Навука і тэхніка, 1969. – 191 с.

Тэма 4 Царкоўна-дыдактычная і грамадска-палітычная літаратура

1. Асаблівасці агіяграфічнай літаратуры як гістарычнай крыніцы.

2. Асноўныя этапы развіцця царкоўна-палемічнай літаратуры.

3. Асноўныя помнікі царкоўна-палемічнай літаратуры XI – XVIII ст.

4. Літаратурныя і публіцыстычныя творы XVI - XVIII ст.

Крыніцы і літаратура:

Кніга жыццй і хаджэнняў: пераклад са старажытнарускай, старабеларускай і польскай / Уклад., прадм. і каментарыі А. Мельнікава. — Мінск: Мастацкая літаратура, 1994. – 503 с.

Ходзін, С.М. Крыніцы гісторыі Беларусі (гісторыка-генетычнае і кампаратыўнае вывучэнне): Вучебн. дапам./ С.М. Ходзін. –Мінск: БДУ.1999. – 193 с.

Ходзін, С.М. Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі: дапаможнік / С.М.Ходзін. – Мінск: БДУ, 2012. – 255 с.

Тэма 5 Мемуарная літаратура і эпістальныя крыніцы

1. Агульная характарыстыка мемкарных і эпістальных крыніц.
2. Віды мемуарнай літаратуры.
3. Асноўныя помнікі мемуарнай літаратуры XVI – XVIII ст. і іх характарыстыка.
4. Этапы развіцця мемуарнай літаратуры ў XIX – XX ст. і асаблівасці вывучэння

Крыніцы і літаратура:

Дыярыушы XVII стагоддзя (1594–1707 гады)– Мінск : Беларуская навука, 2016. – 467 с.

Кніга жыццй і хаджэнняў: пераклад са старажытнарускай, старабеларускай і польскай / Уклад., прадм. і каментарыі А. Мельнікава. — Мінск: Мастацкая літаратура, 1994. – 503 с.

Грыцкевіч В., Мальдзіс А. Шляхі вялі праз Беларусь: Нарыс. - Мінск: Маст. літ., 1980. – 272 с. ‘

Мальдзіс А. Як жылі продкі ў XVIII стагоддзі: эсэ. – Мінск: Мастацкая літаратура, 2009

Помнікі мемуарнай літаратуры Беларусі XVII ст. – Мінск: Навука і тэхніка, 1983. – 175 с.

Ходзін, С.М. Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі: дапаможнік / С.М.Ходзін. – Мінск: БДУ, 2012. – 255 с.

Ходзін, С.М. Крыніцы гісторыі Беларусі (гісторыка-генетычнае і кампаратыўнае вывучэнне): Вучебн. дапам./ С.М. Ходзін. –Мінск: БДУ.1999. – 193 с.

Тэма 6 Перыядычны друк

1. Перыядычны друк як спецыфічная сістэма гістарычных крыніц і этапы яго развіцця ў Беларусі.
2. Сістэматызацыя і класіфікацыя перыядычных выданняў.
3. Жанры матэрыялаў перыядычнага друку і асаблівасці іх аналізу.
4. Перыядычныя выданні на тэрыторыі Беларусі у канцы XVIII – пачатку XX ст.
5. Перыядычныя выданні на вейшага часу.

Крыніцы і літаратура:

Мужыцкая праўда // Каліноўскі К. За нашу вольнасць: Творы, дакументы. – Мінск : Міжнар. фонд “Бел. кнігазбор”, 1999. – С. 27 – 39.

Наша Доля. 1906: Факсімільнае выданне.– Мінск Наука і тэхніка,1991. · Наша Ніва: Першая беларуская газета з рысункамі. Факсімільнае выд. Вып. 1 1906 – 1908 гг. – Мінск, Тэхналогія, 1992;

Ходзін, С.М. Крыніцы гісторыі Беларусі (гісторыка-генетычнае і кампаратыўнае вывучэнне): Вучебн. дапам./ С.М. Ходзін. –Мінск: БДУ.1999. – 193 с.

Ходзін, С.М. Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі: дапаможнік / С.М.Ходзін. – Мінск: БДУ, 2012. – 255 с.

Тэма 7 Матэрыялы справаводства

1. Агульная характарыстыка матэрыялаў справаводства, класіфікацыя і агульныя прынцыпы вывучэння.
2. Дзяржаўнае справаводства Вялікага княства Літоўскага і віды дакументавання.
3. Асаблівасці вывучэння дзяржаўнага справаводства канца XVIII - пачатку XX ст.,
4. Матэрыялы дзяржаўнага справаводства навейшага часу, іх асаблівасці.

Крыніцы і літаратура:

Источниковедение: Теория. История. Метод. Источники Российской истории: Учебное пособие. / И.Н. Данилевский, В.В.Кабанов, О.М.Медушевская, М.Ф.Румянцева – М.: РГГУ, 1998. – 702 с.

Ходзін, С.М. Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі: дапаможнік / С.М.Ходзін. – Мінск: БДУ, 2012. – 255 с.

Ходзін, С.М. Крыніцы гісторыі Беларусі (гісторыка-генетычнае і кампаратыўнае вывучэнне): Вучебн. дапам./ С.М. Ходзін. –Мінск: БДУ.1999. – 193 с.

Тэма 8. Статыстычныя матэрыялы другой паловы XIX - XX ст

1. Агульная характарыстыка і метадыка аналізу статыстычных матэрыялаў др.пал.XIX – пач. XX ст.
2. Развіццё дэмаграфічнай статыстыкі: Першы ўсеагульны перапіс насельніцтва Расійскай імперыі 1897 г.
3. Статыстыка народанасельніцтва і Усесаюзныя перапісы насельніцтва (1923, 1926, 1937, 1939 гт. і інш.).

Крыніцы і літаратура:

Жиромская, В.Б. Всесоюзные переписи населения 1926, 1937, 1939 годов.

История подготовки и проведения / В.Б. Жиромская // История СССР. –1990. – № 3. – С.84–104.

Литвак, Б.Г. Перепись 1897 г. о крестьянстве России (источниковедческий аспект) / Б.Г. Литвак. // История СССР. – 1990. – № 1, – С. 114–126.

Источниковедение: Теория. История. Метод. Источники Российской истории: Учебное пособие. / И.Н. Данилевский, В.В.Кабанов, О.М.Медушевская, М.Ф.Румянцева – М.: РГГУ, 1998. – 702 с.

Ходзін, С.М. Крыніцазнаўства гісторыі Беларусі: дапаможнік / С.М.Ходзін. – Мінск: БДУ, 2012. – 255 с.

Ходзін, С.М. Крыніцы гісторыі Беларусі (гісторыка-генетычнае і кампаратыўнае вывучэнне): Вучебн. дапам./ С.М. Ходзін. –Мінск: БДУ.1999. – 193 с.